

Byns torg, med lanthandeln till höger. Foto: Rörums byalags arkiv.

När läraren kom till byn – ett 55-årigt minne

– Sven Ove Petersson –

”Det var den tredje torsdagen i augusti 1957. Bussen stannade vid det lilla torget i byn, helt enligt tidtabellen kl. 15.48. Jag samlade ihop mina saker, en ryggsäck med de mest nödvändiga toalettartiklarna, klädombyte samt några böcker och sovsäcken, som jag skulle använda de första nätterna.” Så inleder Sven Ove Petersson sin berättelse om hur det var att komma direkt från militärtjänsten till sin första lärartjänst i en by på Österlen. lgd

Första hemmet.

Det hade varit en händelserik dag. Reveljen kl. 07.00 och därefter morgonmål. Inlämning av de sista persedlarna. Uppställning för avsked från 15 månaders militärutbildning, avsked från ett antal lumparkompisar och nu – efter några timmars bussresa – på plats för den första lärartjänstgöringen.

Bostaden som rektorn ordnat låg bara 50 meter från busshållplatsen, så det var inte några större fysiska problem att ta sig dit. Först måste jag få tag på en nyckel och en närmare information om det lilla hus som skulle bli min bostad det första året som lärare i byn.

Glädje över ny lärare

Värdparet var i 50-årsåldern och tog emot med kaffe och kakor. Jag kände mig verk-

ligen välkommen och blev glatt överraskad, när de uttalade sin glädje över att det kommit en ny lärare till byn. Man hade haft allt för många vikarier under de senaste åren.

Jag blev något förundrad över att de var intresserade av skolan eftersom deras barn redan för länge sedan lämnat skolan och byn. Först senare kom jag underfund med att man i byn hade intresse för allt vad som skedde i byn och alla var medlemmar i de olika intresseföreningar som fanns.

Efter en fin och informativ kaffepaus fick jag mina nycklar och kunde närmare bekanta mig med bostaden. På vägen dit passerade jag ”dasset” som fanns i uthuset tvärs över gården. Där fanns de sittplatser som behövdes för ändamålet och spring-

En av mina första klasser.

orna i väggen ombesörjde den ventilation som erfordrades.

När jag steg in i huset fanns först en tambur och sedan två rum samt kök med vask och vedspis, just en sådan som funnits hemma med ugn och ringar. På vinden fanns ett mindre sovrum där jag möblerade med mina persedlar och placerade sovsäcken.

Möte med byborna

Nu var det tid för de nödvändiga matinköpen. Speceriaffären låg mitt i byn endast 50 meter bort. När jag steg in klingade dörrklockan. Hyllorna var fyllda av allehanda varor och i taket hängde diverse persedlar såsom skor och tofflor. Det fanns ett tiotal personer där och jag hälsade runt, presenterade mig och tog i hand.

Där stod två 2-meterskarlar och när jag hälsade på dem kände jag hur handen försvann i deras nävar. När dörren sedan öppnades och ytterligare en reslig man steg in började jag undra om alla var lika

välväxta. Först när ytterligare en man kom in som till och med var kortare än jag själv kände jag mig något mera hemmastadd. Det enda synliga som var stort på den mannen var näsan och jag fick sedan höra att detta utgjorde det gamla tecknet på en äkta bybo. Stämningen var god i lokalen och ingen tycktes jäkta.

Affären en samlingsplats

Att gå till affären var viktigt, inte enbart för att handla, utan även för att träffa folk och få reda på vad som hänt. Just denna dag var den stora nyheten att en ny lärare kommit till byn och att man kunde hälsa honom välkommen.

Framme vid disken hälsade jag på handlaren och hans fru och inhandlade det jag behövde. När jag skulle betala undrade de om jag inte skulle handla på bok. Detta innebar att man skrev in de varor man kille köpa och så skrev handlaren in priset och först vid månadsslutet betalade man. Ett utmärkt sätt att hålla reda på vad man köpt och dessutom en

kredit. För handlaren var det ett sätt att hålla kvar kunderna.

Första skoldagen

Eftersom skolan börjat redan några dagar tidigare gick jag för att träffa vikarien, en pensionerad lärarinna som varit i byn i nära 40 år och som kände till allt och alla. Den klass jag skulle ha var en 4:a på 18 elever. Hon berättade om eleverna och om schemat. Det var väldigt viktigt att läroämnena låg på timmar då eleverna inte var trötta och att man hade övningsämnen som ett avbrott från det rena tankearbetet. Det fanns inga skolskjutsar och inga skolmåltider och heller inga andra lärare att tänka på, utom syfröken på tisdagarna. Det innebar att man kunde ta undervisningen utomhus och göra små utfärder utan att ta några ytterligare hänsyn, bara man skrev på tavlan var man fanns om rektorn eller inspektören skulle komma på besök.

Det var med stor spänning och höga förväntningar som jag gick till skolan första dagen. Skolan hade cirka 90 elever från årskurs 3 till årskurs 9. Några av klasserna var B-klasser medan några var A-klasser,

Obligatoriskt orgelspel

Efter att ha hälsat på kollegerna var det tid för inringning. Det skedde genom att tillsynsläraren öppnade fönstret i lärarrummet och ringde in fem minuter före lektionstid för att eleverna skulle vara på plats då lektionen skulle börja. Så gick jag då längs korridoren till klassrummet. Eleverna stod ordentligt uppställda på led. Jag öppnade klassrumsdörren och så tågade eleverna in till sina platser.

Efter att vi hade hälsat på varandra lästes

”Fader vår” gemensamt. Så var det tid att sätta sig vid orgeln. Detta var inte min starka sida, men morgonpsalmen ”Din klara sol går åter upp” visste jag att jag skulle klara av. Därefter var det tid för att läsa ett kort avsnitt av en sedelärande berättelse.

Eleverna var säkert spända inför mötet med sin nye lärare och reste sig upp när det var tid för upprop och presentation. Det var väldigt viktigt att man antecknade all närvaro och frånvaro i klassboken innan lektionen kunde börja. Klassen var mycket lugn och stillsam och jag kände mig trygg i min lärarroll.

Mängder av material

Efter 45 minuter ringde det ut för en rast på tio minuter. Förmiddagen förlöpte lugnt. Före middagsrasten lästes bordsbön innan eleverna lämnade klassrummet för att inta sina medhavda matpaket.

Under rasten visade tillsynsläraren med stolthet materialrummet som verkligen var välförsett. Här fanns allt man behövde av skrivböcker, räknehäften, ritblock, pennor, kriterier med mera. Dessutom fanns alla de fantastiska planscher, uppstoppade djur, jordglob, Nordstedts lådor av allhandla slag, fjärilar och skalbaggar och mycket mera som behövdes för att kunna bedriva en åskådlig undervisning. De följande lektionerna förlöpte lugna och när jag lämnade skolan för dagen kände jag mig väldigt nöjd.

När jag slutade skolan måste jag gå till posten för att kvittera ut nycklar till den postbox som tilldelats mig, innan jag åter besökte affären för några smärre inköp. Några av de kunder jag mött tidigare fanns där men också några jag inte tidigare hälsat på och det vänliga bemötandet

från gårdagen förstärktes. Jag noterade också att alla var du med varandra, utom prästen, men han bodde i en närliggande by och kom aldrig till affären. Honom träffade man bara i kyrkan och det var inte så ofta. Själv skulle jag gå kommande söndag för att lämna mitt flyttningsbetyg enligt den sed som fanns.

Alla kända hos telefonisten

På kvällen blev jag inbjuden till värdfolket och passade på att ringa min fru och mina svärföräldrar som skulle komma lördag eftermiddag. Telefonsstationen som också låg i byn förmedlade alla telefonsamtal. Det var bara att ringa upp och begära det nummer man ville komma till, så blev det klart på några minuter. Det visade sig senare att telefonissan hade kontroll på det mesta och ringde man någon som inte svarade, så fick man reda på om de var ute

och mjölkade eller besökte någon granne. Detta på gott och ont.

Känd i grannstaden

Så blev det då lördag. Skolan slutade redan kl. 13.00. och nu skulle hustru och svärföräldrar komma. Vi skulle åka in till "stan" som låg en mil bort för att köpa sängar och möbler. Jag hade ju kvitterat ut mina 15 månader i "lumpen", så det skulle väl räcka till något.

Vi besökte den största möbelaffären och köpte det som skulle köpas. När jag kom fram till kassan frågan man om jag ville betala kontant eller om det skulle skrivas upp. När man dessutom använde mitt efternamn blev jag något konfunderad. Tänka sig – första gången i en stad jag aldrig besökt, en mil från tjänstgöringsorten, bara två dagar efter ankomsten – och redan betrodd!

Byns torg 2012.

